

LIITE

Taustatietoa Kansanterveysyhdistyksen neljästä jäsenjärjestöstä.

Suomen Kansanterveysyhdistyksen (SKTY) tehtävä on varmistaa vuosittain lähes kaksi miljoonaa euroa neljän jäsenjärjestönsä päivittäiseen työhön sydämen, mielen, lastentautien ja ikäihmisten hyväksi. 51 vuotta sitten sairaalakahviloiden ympärille perustettu yhdistys on toteuttanut tehtävänsä viime aikoina puhelinkeräyksellä.

1 Suomen Sydänliitto ry tekee työtä edistääkseen sydän- ja verisuoniterveyttä Suomessa. Liitto tarjoaa tietoa terveydestä ja hyvinvoinnista, kannustaa elämäntapamuutoksiin ja tukee sydänsairauksiin sairastuneita ja heidän läheisiään.

Sydänliittoon kuuluu 70 000 henkilöjäsentä, 16 sydänpiiriä, 210 paikallista sydänyhdistystä sekä kolme valtakunnallista jäsenjärjestöä – Sydänlapset ja -aikuiset, Sydän- ja keuhkosiirroksiaat SYKE ja Karpatiat.

Sydän- ja verisuonitaudit ovat maamme suurin kuolinsyy ja läsnä lähes puolen Suomen arjessa. Peräti 80 prosenttia näistä sairauksista voitaisiin ennaltaehkäistä tai siirtää eteenpäin hyvillä elämäntavoilla. Yli kahdella miljoonalla Suomessa asuvalla on kohonnut verenpaine ja 60 prosentilla on kolesterolilääkitys. Vuonna 2017 Suomessa kuoli 19 000 ihmistä verenkiertoelinten sairauksiin.

Sydänliiton saamaa avustusta on viime vuosina käytetty sydänsairauksien ennaltaehkäisyyn ja sairastuneiden tukemiseen. Sydänliitto tarjoaa luotettavaa apua, tukea ja tietoa sydänsairauksista sekä sydämen hyvinvoinnista. Vertaisen tuki, asiantuntijan neuvot ja vinkit sekä kuntoutujan tietopaketit auttavat tuomaan toivoa sydänsairaiden elämään. Potilasoppaat, vertaistuki, koulutukset, kuntoutus ja terveyttä edistävät tapahtumat sekä asiantuntijoiden luennot ja vastaukset henkilökohtaisiin terveyskysymyksiin ovat esimerkkejä Sydänliiton tarjoamista sydänterveyden asiantuntijapalveluista.

2 Vanhustyön keskusliitto - Centralförbundet för de gamlas väl ry on maan laajin valtakunnallinen vanhustyön järjestö. Liiton tehtävänä on edistää vanhusten hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä toimia jäsenyhteisöjensä edunvalvojana. Liitto on asiantuntijana mukana vanhustenhuoltoon liittyvässä lainsäädäntö- ja valmistelutyössä sekä tekee aktiivisesti yhteistyötä monien sosiaali- ja terveysalan järjestöjen ja viranomaisten kanssa.

Väestömme ikääntyessä tarvitsemme yhä enemmän tukea iäkkäiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitoon. Yksinäisyys ja muistisairaudet lisääntyvät ja niiden lievittäminen vaatii niin rahaa kuin työtäkin. Reilu kolmannes yli 65-vuotiaista kärsii yksinäisyydestä. Yksinäisyys vaikuttaa tutkimusten mukaan ikäihmisten psyykkiseen hyvinvointiin, muistitoimintoihin ja terveyteen.

Liiton saamaa tukea on viime vuosina käytetty muun muassa senioritoiminnan mahdollistamiseen, digivalmiuksia edistävään SeniorSurf-toimintaan, ikääntyneiden asioihin liittyvään edunvalvontaan sekä ikäihmisten asuntojen korjausneuvontaan. Liiton yksinäisyyttä lievittävä Ystäväpiiri-toiminta on tavoittanut jo 10 000 ikääntynyttä ja viriketoiminnan aineistopankissa Vahvikkeessa on saavutettu jo yli miljoona latausta.

3 MIELI – Suomen Mielenterveys ry:n perustehtävä on mielenterveyden edistäminen ja ongelmien ehkäisy. MIELI ry:n jäsenistön muodostavat 56 paikallista seuraa ja 32 valtakunnallista järjestöä. Lisäksi seuran kriisikeskusverkostoon kuuluu 22 kriisikeskusta.

MIELI ry vahvistaa lasten, nuorten, työikäisten ja ikäihmisten mielenterveyttä ja ehkäisee

mielenterveysongelmia. MIELI ry tarjoaa kriisiapua puhelimessa, verkossa ja kasvokkain sekä ehkäisee itsemurhia tarjoamalla tukea itsemurhaa yrittäneille ja heidän läheisilleen. MIELI ry myös kouluttaa neuvoloiden, varhaiskasvatuksen, koulujen sekä nuoriso- ja vanhustyön henkilökuntaa, jotta voidaan paremmin tukea mielenterveyttä ja ehkäistä ongelmia.

Mielenterveysyyt ovat suurin syy suomalaisten ennen aikaiseen työkyvyttömyyteen. Mielenterveysongelmat aiheuttavat yhdessä sydänsairauksien kanssa työelämän mittavimmat sairaspotilaat. Vuosittaiset mielenterveysongelmien kustannukset Suomessa ovat OECD:n mukaan 11 miljardia euroa. Itsemurhien määrä on kasvanut viimeiset kaksi vuotta (824 kpl 2017).

Julkisten resurssien niukkuudessa MIELI ry:n Kriisipuhelimelle, verkkoauttamiselle ja nuorten Sekasin-chatille sekä opettajien ja neuvolahenkilökunnan koulutukselle tarvitaan kipeästi lisää voimavaroja, jotta voitaisiin vastata kysyntään. Koronakriisin aikana etenkin kriisiavun tarve on kasvanut huomattavasti – kriisipuhelimeen tulee noin 40 prosenttia enemmän soittoja ja esimerkiksi nuorille suunnatussa Sekasin-chatissa on yhteydenottojen määrä myös ollut voimakkaassa kasvussa.

MIELI ry:lle SKTY:n tuki on merkkinnyt itsemurhien ehkäisyn ja kriisityöntekijöiden puhelinpäivystyksen mahdollistamista, mielen hyvinvointia tukevan toiminnan mahdollistamista sekä mielenterveyshaasteissa auttavien ammatti-ihmisten kouluttamista.

Kriisiavun ja hyvinvointia tukevan työn tarve on suurempi kuin järjestön saama julkinen rahoitus mahdollistaa. SKTY:n kautta saatu tuki on tärkeä osa toiminnan rahoitusta.

4 Lastentautien tutkimussäätiö on tukenut lastentautien tutkimusta Suomessa jo yli 50 vuoden ajan. Apurahakohteita valitessaan säätiö käyttää apunaan maan parhaita lääketieteen asiantuntijoita.

Suomen Kansanterveysyhdistys ry:ltä saadut varat säätiö kohdistaa laaja-alaisesti kaikkien lastentautien tutkimukseen. Lastentautien tutkimussäätiön pitkäjänteinen työ on saanut kansainvälisesti laajaa arvostusta ja tunnustusta.

Lastentautien tutkimussäätiön rahoittamat tutkijat löytävät ratkaisuja kaikilta tutkimusaloilta monipuolisesti lasten sairauksiin kardiologiasta neurologiaan ja neuropsykologiasta infektiosairauksiin. Tutkimustyön myötävaikutuksesta alle 1-vuotiaiden lasten kuolleisuus on Suomessa laskenut 1970-luvulta kymmenesosaan (20/1000 lasta -> 2/1000 lasta) ja hoitotulokset lasten yleisimmästä leukemiasta (ALL) ovat entisestään parantuneet vuodesta 2009 lähtien (90/100 -> 95-98/100).

Valtion rahoitus terveystutkimukselle on tasaisesti pienentynyt 2 000-luvulla neljännekseen aikaisemmasta, minkä takia perheiden hyväksi tehtävä tutkimustyö tarvitsee kipeästi lahjoittajia.

SKTY:n tuen ansiosta on meneillään useita eteenpäin meneviä tutkimuksia. Uusin niistä on lapsiin liittyvä COVID19-projekti. Lisäksi on meneillään tutkimuksia, jotka käsittelevät edistyneitä leukemiahoitoja, pikkukeskosen pitkäaikaissairauksien ehkäisyä, syntymä-hapenpuutteen neurologisia seurauksia, astman ehkäisyhoitoa korkean riskin lapsilla, vastasyntyneen elinsiirtoa vaativan maksasairauden varhaista hoitoa, lyhytkasvuisuuden ehkäisyä sekä tutkimusta keskosena syntyneen vaikutuksesta aikuisten sairauksiin.